

Un punct de vedere anti-estetic

Am trăit s-o vedem și pe asta: valoarea se măsoară în bani. Nu valoarea automobilelor, a pantofilor sau a morcovilor, ceea ce, la urma urmei, este firesc, ci valoarea **spirituală**. Dar să nu înțelegem greșit: valoarea în bani a unei poezii, a unui roman sau a unei piese de teatru a rămas aceeași, incluzând inflație, indexări și compensări, chiar valoarea în bani a inteligenței umane a rămas aceeași; ba, dacă e să fim dreapți, s-a diminuat sensibil, cel puțin în jungla carnavalească unde domnește leul (în jungla capitalistă a dolarului este indiscutabil altfel!). Nu, aici e vorba de un domeniu aflat cumva la intersecția dintre material și spiritual și, fiindcă suntem în interiorul rubricii, să-i dezvăluim și subiectul: festivalul. În general, când există bani, festivalurile de teatru sunt bune sau foarte bune. Doar cei care le organizează pot inversa ecuația cheltuind o groază de bani ca să le facă proaste. Nu este cazul celui de la Satu Mare, care a fost dintotdeauna un festival absolut onorabil, chiar dacă au apărut aici și ciudățeni. Teatrul- imagine fiind un concept încă neclarificat, produce tot soiul de surprize, așa că nu trebuie să ne mirăm dacă ni se înfățișează un spectacol care e – sau poate fi – imagine, dar nu e... teatru. Port cu mine, destul de intensă, amintirea unei trupe poloneze

ce? Pe consilierul cu pricina nu-l deranjau salariile celor de la RENEL, RAH și alte regii, ci tocmai salariile actorilor, care concurează cu cele ale profesorilor, ale cadrelor sanitare și ale portarilor (nu de fotbal!), la poziția „ultimul loc”. Dar, mă rog, nu văd legătura între salarii și festivaluri. Una peste alta, inconvenientele s-au adunat, iar dacă organizatorii n-ar fi fost ambițioși, stăruitori și încăpățânați, reușind să obțină ajutor financiar de la Ministerul Culturii, tradiția (bună, rea) s-ar fi rupt. Poate definitiv. Bineînțeles că, în aceste condiții, un festival pendulând între a fi și a nu fi, între a avea și a nu avea (bani), a fost marcat de improvizatie, iar o jurnalistă din presa cotidiană s-a mirat de numărul mare de „spectacole Cristian Ioan” participante la festival. Nu era chiar de mirare, fiindcă aceste spectacole au fost mai ușor de adus cu ceea ce se poate numi ultimul tren. De altminteri, nici premiul pentru regie luat de sus-amintitul n-a fost deloc o ciudățenie, întrucât cel puțin două spectacole ale sale, **Cântăreața cheală** de Eugen Ionescu al unui teatru din Prešov (Slovacia) și **Dragostea lui Don Perlimplin și a Belisei în grădină** de Federico García Lorca (Teatrul din Râmnicu-Vâlcea) îl recomandau.

Regret că domnul Victor Ernest Mașek – și aici intru într-un întunecos ungher anti-estetic –, scriind un amplu articol în „Rampa”, n-a apreciat frumosul, elegantul și, ce să-i faci?, gratuitul spectacol al lui Alexandru Tocilescu **Poate, Eleonora** de Gellu Naum, de la Theatrum Mundi, **Picasso** al lui Horațiu Mihaiu de la Râmnicu-Vâlcea, un inspirat eseu vizual, și **Apokalitka** de Balázs Mari al Companiei „Dream Team” din Budapesta, o imagine a Apocalipsei moderne, interpretată de o excelentă trupă de teatru-dans. Aceste spectacole se potriveau întocmai afișului Teatru-Imagine de pe fațada festivalului. Cred că nu întotdeauna, și cu atât mai puțin la un festival ce poartă această firmă, trebuie să cauți cu tot dinadinsul povestea, conținutul ideatic, mesajul. Mai facem din când în când teatru nu neapărat ca să le spunem ceva contemporanilor despre viața și ideile lor, ci să le inducem o stare bună, să le desfășurăm o suită de imagini care să-i emoționeze nu în ființa lor rațională, ci în cea afectivă, într-un cuvânt să le facă **plăcere!** Teatrul- imagine nu este, cred, un festival de imagini-problemă, ci mai ales unul de imagini-plăcere. Dar poate că din punctul de vedere al esteticii hegeliene mă înșel și ar trebui să fiu aspru admonestat. În orice caz, eu aș fi judecat cu mai puțină crispăre conținutistă unele spectacole prezentate în acest festival.

În rest, ce pot spune? **Lisistrata** lui Grigore Gontă de la Teatrul de Comedie (premiat) a fost un spectacol de haz și culoare, viu, licențios până la granița cu obscenul, excelent jucat, deși, cu excepția unor măști bine executate, nu prea a avut multe lucruri comune cu „imaginea”. **Cercul** de Lolita Monga, venit, zece mii de kilometri, tocmai din Insulele Réunion, a fost interesant, dinamic și insolit, dar oarecum repetitiv, în timp ce piesa mea **Între etaje**, jucată de un grup al Teatrului de Nord, sub îndrumarea lui Carol Erdős, mi-a adus aminte de un text la care țineam și pe care îl uitasem, luat fiind cu viața și arta zilnică.

Bani puțini, satisfacții pe măsură...

DUMITRU SOLOMON

© Moment din **Picasso, outlandos d'amour** de Horațiu Mihaiu (Teatrul „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea)

care ne-a închis într-un țarc, după care a tropotit în bocanci soldățești deasupra capului nostru timp de vreo douăzeci de minute, pe un fond „muzical” de o violență absolut inutilă și non-muzicală, pentru ca, după toate astea, să nu mai știm efectiv ce am văzut. În orice caz, nu ceva care s-ar putea situa în zona capodoperei. De la alte spectacole păstrez impresii bune sau măcar **simplice** (introduc aici un termen anti-estetic și, după cum veți vedea mai încolo, anti-Mașek, ceea ce mi se pare netraditional, dar nu și abominabil).

Ediția a șasea era cât pe ce să nu aibă loc, din – ați ghicit – lipsă de bani. Bugetul nu era votat, parte din autoritățile locale se arătau în cel mai bun caz indiferente, dacă nu de-a dreptul ostile acestei manifestări teatrale. Bizară semi-idee pe care a lansat-o nu știu ce lider autohton a fost că „mai întâi să ajungă profesorii la nivelul de salarizare al actorilor, și pe urmă”... Pe urmă